

אז תרצה הארץ את שבתותיה

ההודעה הממשלתית שכמעט הכל מושבת ושכל האוטובוסים יושבתו בסוף השבוע משישי ועד ראשון, הזכירה לי שממש לא מזמן הנושא הנוער בחדשות היה יוזמתם של ראש עיריית תל אביב וראשי עיריות אחרים להכניס בכוח תחבורה ציבורית בשבת. ההתלהבות שלהם ושל התקשורת האוהדת שלהם לקדם את היוזמה פגשה את העצב השקט שלנו, על הפגיעה הנוספת באות הברית שבין עם ישראל לבין א-לוהיו, במצוה היקרה שבעשרת הדברות "זכור ושמור את יום השבת לקדשו", תעודת הזהות ההיסטורית של עם ישראל. אז הנה הקב"ה משבית לנו את התחבורה בשבת, ולא בדרך שהיינו רוצים.

הדבר הקשה עלינו ביותר היום הוא - להאמין בה', אמונה פשוטה, תנ"כית, לא מתוחכמת ולא מתחכמת.

לפני שנים לא מעטות, כשעוד עשיתי מילואים פעמיים בכל שנה, הגענו פעם לקו בחרמון, ובחדרים ששיכנו אותנו בהם לא היו מזוזות. פניתי לרבנות הצבאית, ולשבחם ייאמר שקיבלתי את המזוזות בתוך יומיים. אני יושב ומגלגל את המזוזות והנה רוכן מעלי בחור בעל תלתלים צהובים מאחד מקיבוצי הנגב. - היי, אליצור, מה אתה עושה? - מכין מזוזות לחדרים פה. - כן, אני רואה את המזוזות, אבל מה זה הניירות האלה? - את אלה מכניסים לתוך השפופרות האלה וזאת בעצם המזוזה בעצמה. - אה, לא ידעתי. אפשר לקרוא מה כתוב פה? - בבקשה.

הוא מחזיק את המזוזה וקורא, כנראה לראשונה בחייו, את הטקסט שכתוב בה, ומסתבר שגם מבין את מה שהוא קורא (מה שלא היה יכול לקרות בדורות שלפני הצינונות ותחיית הלשון העברית!). ואז הוא שואל: - אליצור, תגיד, אתה מאמין במה שכתוב פה? - ?? - זאת אומרת, שאם אנחנו לא נהיה בסדר א-לוהים לא יתן גשם. תראה, אצלנו במשק אף אחד לא עושה שום מצוה, רק עברות, ובכל זאת היה השנה המון גשם! מה אתה אומר על זה?

הייתי המום לרגע, כנראה מפני שעד לאותו רגע גם אני לא חשבתי אף פעם על השאלה. ידעתי מאימתי קורין את שמע בערבית ובשחרית, ושצריך להפריד עשב בשדך ולהתיז את הזי"ן של תזכור, אבל ענין הגשם והקשר שלו לא-לוהים לא היה בדיוק בראש שלי. התעשתתי ועניתי לו תשובה שבלונית מהסוג השגור במחזותינו: אתם בודאי מקיימים מצוות רבות - יישוב הארץ ועבודת אדמתה והשרות הקרבי בצבא שמגן על העם והארץ ומצוות שבין אדם לחברו וכו', וחוף מזה החשבון של הקדוש ברוך הוא הוא עם העם כולו ולא עם כל קיבוץ וקיבוץ, ואולי אחרי השואה א-לוהים לא מתחשבן איתנו בדקדקנות.

הכל נכון, אבל אולי התשובה העיקרית שאותה לא אמרתי אז, היא שאין טעם לעצור את הגשמים כשאף אחד, כולל הדתיים והחרדים והרבנים, לא מבין שה' מדבר איתנו דרך הגשמים. מי שאינו חקלאי שמח בכנרת מלאה ובכלניות בדרום ובמאגר בית זית העולה על גדותיו אבל אינו מתרגש יותר מידיי כשזה לא קורה, ומי שכן חקלאי מדבר על פיצויים מהממשלה. ואז, אין לקב"ה ברירה אלא לדבר איתנו בדרכים קשות יותר (עיין רמב"ם התחלת הלכות תעניות).

שורש הבעיה הוא בכך שאיבדנו לגמרי את יסוד האמונה העיקרי של התורה, שא-ל חי מנהיג אותנו בדרך הטבע, ומדבר איתנו דרך המאורעות. ושכלל שהמאורעות יותר מפתיעים יד ה' ניכרת בהם יותר.

אנחנו בדורנו כבויים. אבותינו שרו לה' כשראו את טביעת המצרים בים ואת מרכבות סיסרא בנחל קישון, קראו צום ועצרה כשבאה מכת ארבה בימי יואל, והציעו שק ואפר לרבים כשנודעה תוכניתו של המן. אנחנו אטומים כמעט לכל קישור של המאורעות הבאים עלינו אל הקב"ה. זכינו אמנם להגיע לקריאת הלל 'עם ברכה' על הנסים המופלאים של תש"ח ותשכ"ז אבל כאן זה נגמר. אצלנו השואה היא משהו שאסור לנסות לפרש אותו בצורה אמונתית, וקל וחומר שכל הדברים האחרים שעוברים עלינו הם אצל

כמעט כולנו ענינים חילוניים שאינם קשורים לתורה ולאמונה. האינתיפאדות והאוטובוסים המתפוצצים של ימי אוסלו, וימי הסכינים שבאו אחריהם מצד אחד, וידידות ארצות הברית, ומרבצי הגאז שהתגלו פתאום מצד שני, והעובדה שדוקא מדינתנו הקטנטונה היא שהמציאה את הטפטפות ודודי השמש והדיסק הנשלף והווייז, כולם ענינים של עיתון וחדשות ומאמרי דעה, לא של תפילה או הודאה פשוטה ואנושית לה'.

כך קורה שכששואלים את הרב הראשי על הקורונה הוא נותן הנחיות איך ומתי לקרוא את פרשת זכור ואת המגילה, ומה לעשות בענין נישוק מזוזות... אבל לא עולה בדעתו לקרוא לתשובה ולתפילה.

כל מה שקורה לעם ישראל בדורות האחרונים אינו הגיוני ואינו מתאים לשום אידיאולוגיה אנושית, וכולו מתאים לתוכנית הא-לוהית של תורת משה. הקב"ה הוציא אותנו מן הגלות ביד חזקה וקיבץ את גלויותינו כדי שנהיה עם סגולה ואור לגוים ונכבוש ונשיב את הארץ שהבטיח לאבותינו. הוא בודאי לא מתכוון לוותר על תוכניותיו אחרי שהשקיע בהן כל כך הרבה. בדור הזה ה' מדבר טוב על ישראל ומרבה להפתיע אותנו לטובה. חוקי הברית "אם בחוקותי תלכו" "ואם בחוקותי תמאסו" לא בטלו, אבל אחרי כל מה שעברנו הקב"ה מנסה להוביל אותנו בדרך החיובית ומקוה שנתעורר.

הקורס שאנחנו מקבלים מהקב"ה בימים אלה הוא חינוכי. מצד אחד אנחנו בכל הרצינות באיום קיומי שיכול ברגע קטן להפוך לשאלה של להיות או לחדול: "כי עתה שלחתי את ידי ואך אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ", מה שאמור להזכיר לנו להיות בעונה וצניעות ולהתמקד בעיקר ולא בטפל וברכילות. מצד שני עד עתה לא מת אף יהודי אחד מן המגפה שכבר עשתה ועושה שמות באיטליה הלא-רחוקה. המציאות של עכשיו היא של השתחררות בבת אחת מן הגאווה ומן העבדות החומרית - עבדות למסעדות ובתי קפה בכל יום, לטיסות בלתי פוסקות ובלתי נחוצות לחו"ל, לחתונות ענקיות מנקרות עינים ומרוששות משפחות. הורי בימי טרום-מדינה וגם אבותינו בתקופת המשנה (נדריים פ"ה מ"ו) עשו חתונה בחצר עם מעט ידידים וקרובים שהחצר יכולה להכיל, ונעים היה לראות השבוע חתונה שמחה מאותו סוג בחצר מרכז הרב. התחלנו את השנה בנזיפה א-לוהית שנעשתה ברחמים ובנסים של ממש - אין ספור טילים ובלונים מתפוצצים שנשלחו אלינו ביושר מחבל ארץ קדוש שעמנו נטש באיוולתו ומסר לידי הגרועים שברשעי העולם, אבל אפילו יהודי אחד לא נפגע מהם, ועכשיו הפתיעונו מן השמיים במכת הקורונה, שאיש לא יכול היה לחלום עליה, שפגעה במאות, אבל נכון לעכשיו לא הרגה. נזיפה דומה במידת רחמים ובנסים היתה מלחמת המפרץ לפני קרוב לשלושים שנה. גם אז הושפלנו והסתגרנו עוטי מסכות בתוך חדרים אטומים, גם אז היה סיכון עצום המשולב בנס בלתי מוסבר, 39 טילים על מרכזי האוכלוסיה שלנו שלא פגעו בנפש. בואו נצא מזה. צריך לקום גרעין ראשון שמשתחרר מהכבלים וחוזר מן ה'דת' אל התורה. הגיע הזמן לשוב אל ה' בפשטות ובישרות.